

Verhaal

Het dorp van mijn jeugd 1.

(Tekst Allard van Lenthe, 2023)

Het dorp van mijn jeugd is een oude bekende. Alleen, wanneer ik er op bezoek ga, kent het dorp mij niet meer.

Ik heb het lang geleden verlaten, ik ben er een vreemde in Jeruzalem.

Het dorp heet De Krim. Het is een veenkolonie op de grens van Drenthe en Overijssel vlak bij Coevorden en de Duitse grens.

Het is ontstaan als een dorp van doodarme arbeiders. Ze groeven het kanaal en 'staken' miljoenen broodjes turf uit de kletsnatte veengrond.

Vervolgens werd de veenkolonie een dorp met honderden hectares landbouwgrond.

Daar kwamen rijke Groningse boeren op af. Ze gingen er aardappelen verbouwen.

Ze gebruikten kunstmest, ze lieten hun aardappelvelden door vliegtuigjes met DDT-gif besproeien (de DDT-druppels vielen als lichte regenval op de dieren en op de dorpingen hen) en ze begonnen met de aardappelmeelfabriek 'Onder ons'.

Ook de aardappelmeelfabriek 'Onder ons' zorgde voor een milieuprobleem: de afval werd geloosd in het kanaal en op weilanden (vloeivelden) achter de fabriek.

De Krim stonk naar verrotte aardappels en in het kanaal dreven vissen met de witte buik naar boven. Je viste ze zo met een schepnet uit het water.

Toen ik in de eerste klas van de hbs Coevorden van de biologieleraar Van de Heuvel een herbarium met 20 planten moest maken, had ik een probleem.

Ik zocht het hele dorp af maar ik vond alleen de paardenbloem, het madeliefje en de pinksterbloem.

Dus leverde ik een herbarium in met 3 planten. Dat wordt een onvoldoende dacht ik, maar mij biologieleraar wist hoe de wereld in elkaar zat.

'Ik zal je een 8 geven.' zei hij, 'Maar op één voorwaarde! Op voorwaarde dat je probeert om in de komende vakantie mee te doen aan een natuurweek van de Vereniging voor

Natuurmonumenten in De Kop van Overijssel!

Dat deed ik en daar zag ik voor het eerst in mijn leven ooievaars,
reigers, ganzen en futen.

De aardappelmeelfabriek 'Onder ons' is gesloten, er drijven geen dode
vissen in het kanaal en wanneer ik een kijkje bij de vloeivelden neem,
weet ik niet wat ik zie! De natuur heeft zich over de vervuiling door de
aardappelmeelfabriek heen gezet.

De vloeivelden zijn meertjes met riet-beplanting, honderden ganzen,
visdiefjes en futen.

Er broeden zelfs klapeksters, dat zie je bijna nergens in Nederland.

Er groeien herderstasjes, speenkruid, salomonszegel, akkerdissel,
weegbree...

Daar had ik mijn herbarium wel mee vol gekregen!

Het dorp van mijn jeugd 2.

(Tekst Allard van Lenthe 2023)

Het dorp van mijn jeugd is het veendorp De Krim op de grens van Drenthe en Overijssel.

Ik ben er geboren en getogen, ik was er bij iedereen kind aan huis, nu kent niemand me meer.

Mijn vader was er kantoorhouder der PTT. Post, telegraaf, telefoon en ook nog Spaarbank, dat gaf heel wat aanloop bij ons thuis.

Mijn ouders konden het met iedereen goed vinden, ik ook.

Zo moeilijk was het niet. Het dorp bestond uit armen (arbeiders) en rijken (boeren en ondernemers).

Daarnaast was het verzuild. Niet vervuild, verzuild!

Er waren drie scholen (hervormd, gereformeerd en openbaar), er waren drie kerken (hervormd, gereformeerd en christelijk gereformeerd) en de rest van de gemeenschap (de middenstand, de fabriek, het café, het dorps huis en de voetbalclub) was voor allen en allen één.

Niet moeilijk dus.

Wat ik lastig vond, was het verschil tussen arm en rijk.

Ik liep voor mijn moeder een collecte voor het blindeninstituut Bartiméus. Bij de rijke boeren en ondernemers kreeg ik nooit wat, bij arbeiders altijd wel.

‘We geven al aan iets anders’, zeiden de boeren..

‘Aan wie dan?’

‘Dat gaat je niet aan!’ zeiden ze en dat was ook zo.

De arbeiders lieten me binnen en zochten het huis af naar geld, want natuurlijk hadden ze iets over voor de blinden!

‘Zijn ze helemaal blind?’, vroegen ze.

‘Nee’, zei ik, ‘sommigen zien nog wel wat, maar de meesten zijn stekeblind!’ Het klonk alsof de blinden ten dode waren opgeschreven.

Wanneer ik met een zak drop op school kwam, moest ik delen met andere kinderen. Nou dan!

‘Ben je liever rijk of arm?’

‘Rijk natuurlijk!’ zeiden mijn vrienden. ‘Net zo rijk als Oom Dagobert. Die zwemt in het geld!’

Ik wist het niet.

Rijk? Het leek mij niks. De hele dag in m’n eentje op een berg geld zitten en iedereen buiten de deur houden? Nee!

Ik zat met arbeiderskinderen op school, ik zat ermee op voetbal en in het dorpshuis. Maar toen ik twaalf was, ging dat voorbij.

Ik ging naar de HBS in Coevorden, ik ging op hockey, ik lag in het zwembad, ik ging naar zomerkampen, ik ging naar Amsterdam.....

Ik deed nog wel eens vakantiewerk in de fabriek en bij een bakkerij, maar ik raakte snel vervreemd van de arbeiders en van het dorp van mijn jeugd.

Nadat mijn ouders zijn overleden, kom ik er niet meer.

Nu ik er op bezoek ben, staat het dorp er goed voor. De arbeidershuisjes zijn gerenoveerd en uitgebouwd en overal staan auto's voor de deur. Er is een supermarkt met een viskraam en de voetbalclub De Krimse Boys speelt klassen hoger dan vroeger.

In plaats van op de VVD en het CDA stemt het dorp op de PVV en de BBB, vooral BBB. Het is het verzet van het platteland tegen de culturele bovenlaag in de steden, waar ik deel van uit maak.

Het dorp van mijn jeugd kent me niet me niet meer.

Het kijkt me onderzoekend aan. Ineens gaat er bij hem een lichtje op. 'Nu herken ik je!' zegt het, 'Jij bent die jongen van het postkantoor, die z'n moeder hielp bij de huis aan huis collectes voor het blindeninstituut Bartiméus!'